

Uiteenzetting thema preventie 2:

Investeer in preventie

Gevraagde politieke actie

- Het is noodzakelijk om in de diverse zorgwetten (Zvw, Wlz, Wmo, Wpg, Wfz en de Jeugdwet) concreet vast te leggen welke partijen verantwoordelijk zijn voor (financiering van) gezondheidsverbetering, preventie en leefstijlgeneeskunde. Vraag daarbij om concrete, meetbare doelen zoals:
  - o Reductie van de toename aan leefstijl gerelateerde chronische aandoeningen (waaronder depressie) met xx%;
  - o Inzet van leefstijlgeneeskunde als onderdeel van de betreffende zorgketens;
  - o Terugbrengen van overgewicht en onverantwoord alcoholgebruik;
  - o Uitbannen of drastisch terugdringen van roken;
- Innovatieve interventies die bewezen effect hebben en betrekking hebben op meerdere financiers moeten structureel vergoed kunnen worden. Alleen dan wordt het effect duurzaam verankert. Dit wordt door bovenstaande mogelijk gemaakt. Maak bovendien effectieve preventie zoals de Gecombineerde Leefstijlinterventie tevens beschikbaar voor mensen met een kwetsbare mentale gezondheid (de huidige wettelijke toelatingseis is vooral gebaseerd op overgewicht);
- Het beschikbaar komen van geormerkte middelen voor preventie en leefstijlgeneeskunde in zorgketens is essentieel om een impuls op dit terrein te kunnen bewerkstelligen. Haal deze niet uit het zorgbudget weg, maar maak hier een separate investering van. Geef preventie tijd om te renderen en heb oog voor de verschillende plekken waar de baten neerdalen. Een programma dat verder rijkt dan één kabinetsperiode is noodzakelijk om effect te bewerkstelligen;

- Een Rijksbrede, interdepartementaal geïntegreerde aanpak ten behoeve van mentale en fysieke gezondheid is van belang om op de diverse terreinen van onze samenleving (werk, onderwijs, wonen) preventief te kunnen handelen en erger te voorkomen. Stel daar middelen toe beschikbaar, in de wetenschap dat dit rendeert in maatschappelijke baten. Investeer in gezondheidsvaardigheden via het onderwijs, in de opleidingen van medici, in een gezonde ruimtelijke ordening en fiscale wetgeving rondom gezonde producten;
- Draag er zorg voor dat het programma 'Rookvrije ggz in 2025' wordt gecontinueerd. Zonder interventie stoppen de stimuleringsmiddelen hiervoor bij aflopen Preventieakkoord (eind 2021).

Probleemanalyse

Diverse recente wetenschappelijke inzichten, artikelen, brieven en pleidooien benadrukken de urgentie van inzet op preventie en het herstellen en versterken van mentale weerbaarheid. Tegelijkertijd is de verantwoordelijkheid voor (investeren in) preventie, gezondheid en leefstijlgeneeskunde niet helder belegd in wet- en regelgeving.

- De kosten van de ggz zijn volgens het RIVM¹ in 2060 vervijfvoudigd; mede vanwege de toename van leefstijl gerelateerde chronische aandoeningen, waaronder depressie. De RVS benadrukt de noodzaak tot een mentaal veerkrachtige samenleving², de Sociaaleconomische Raad (SER) concludeerde in een rapport³ dat de zorguitgaven, bij ongewijzigd beleid, de komende 20 jaar verdubbelen. De raad adviseert in het rapport om meer in te zetten op preventie, fysiek en mentaal;
- Vier van de tien meest voorkomende ziekten in Nederland zijn psychisch van aard: angst- en stemmingsstoornissen, dementie en verslaving. Angst- en stemmingsstoornissen leiden tot het grootste verlies van gezonde levensjaren, gevolgd door hartziekten en diabetes. Suïcide is de belangrijkste doodsoorzaak voor jongeren onder de 30 jaar. Stemmingsstoornissen zoals depressie scoren hoog in de lijst aandoeningen met een hoge maatschappelijke last⁴. We zien echter een toenemend aantal depressieklachten en toenemende druk op de opvang daarvan⁵;
- Toenemende druk op de jeugd-ggz⁶. Mentale druk op jongeren wordt door RIVM's Volksgezondheid Toekomst Verkenning als één van de drie topopgaven geïdentificeerd⁷;
- Verzuimkosten door werkstress lopen op tot 3,1 miljard⁸;

Oplossingsanalyse

Wij pleiten voor een lange termijn visie op een mentaal sterker, gezonder Nederland. Met een bijpassende investeringsagenda.

- Een groot aantal organisaties, verenigd in de 'Agenda voor de Zorg', heeft de informateur en een nieuw te vormen kabinet in een brief⁹ opgeroepen tot het opnemen van een brede investeringsagenda voor de zorg in het regeerakkoord, met expliciet aandacht voor preventie en mentale weerbaarheid;

- De recente publicatie ‘Mentale Vooruitgang’¹⁰ van De Argumentenfabriek op basis van de Denktank Mentale Vooruitgang biedt visie op de toekomst;
- Het maatschappelijk steunpakket gericht op sociaal en mentaal welzijn en leefstijl¹¹ is een stap in de goede richting, maar nog beperkt in doelgroep benadering en lange termijn visie;
- Wetenschappelijke notitie Lifestyle4Health (TNO)¹² over effectieve preventie en meer weerstand tegen onder meer corona. Stimuleer fysiek én mentaal welzijn op het werk; via mentaal gezonde werkomstandigheden en -verhoudingen, combinatie werk-privé, (online) ondersteuning van mentale veerkracht op de werkplek, duurzame inzetbaarheid.

Toekomstbeeld

De doelstellingen van de overheid¹³ zijn om in 2040 de gezondheidsverschillen tussen de laagste en hoogste sociaaleconomische groepen met 30% af te laten nemen. Zonder een structureel plan en een investeringsagenda voor preventie, leefstijl en mentale weerbaarheid zal dit doel niet behaald worden.

---

1 [TNO publicatie over leefstijlgeneskunde](#)

2 [Rapport RVS ‘Wissels omzetten voor een veerkrachtige samenleving’](#)

3 [SER Advies zorg voor de toekomst](#)

4 [Publicatie Trimbos](#)

5 [Publicatie depressievereniging](#)

6 [Publicatie NU.nl](#)

7 [Toekomstverkenning VTV](#)

8 [Publicatie TNO](#)

9 [Brief Agenda voor de Zorg aan informateur](#)

10 [Publicatie Mentale Vooruitgang](#)

11 [Publicatie Rijksoverheid](#)

12 [Publicatie TNO](#)

13 [Publicatie ambities overheid](#)